

mar i veckan. Tillsynen öfver flickornas slöjdundervisning har utförts af 12 bland stadens damer, åt hvilka skolrådet lemnat detta uppdrag.

Tillfälle till kostnadsfri middagsspisning för de fattigaste bland barnen hade beredts. En större del af de härför erforderliga medlen hafva åstadkommits genom en för ändamålet anordnad kyrkokonsert, vid hvilken en del af skolbarnen medverkade.

Kostnaderna för skolväsendet hafva uppgått till 66,654 kronor eller i medeltal 30,48 kr. mot 31,36 kr. under föregående år. Bestridandet af dessa kostnader har förorsakat en utdebitering af 1,08 kr. pr bevillningskrona.

Litteratur.

Sångbok för folkhögskolor, seminarier, folkskolor och högre allmänna läroverk, innehållande 300 en-, två- och tre-stämmiga svenska, norska och danska sånger, utgifven af F. Eggeling. Fjärde tillökade och förbättrade upplagan. Lund 1890, Philip Lindstedts förlag. Pris 1 kr. 60 öre.

Denna sångbok är ursprungligen afsedd för folkhögskolorna, hvarför den ock från början blifvit utarbetad i samråd med föreståndare och sånglärare vid dessa skolor.

Den stora mängden af sånger har blifvit grupperad efter innehållet, hvarigenom det blifvit lättare att återfinna för olika tillfällen lämpliga stycken. Sålunda förekomma öfver de olika afdelningarna följande rubriker: fosterländska, historiska, religiösa sånger, sånger från naturen och sånger från lifvet, folkvisor samt slutligen norska sånger och danska sånger.

Genom det rika och från skiftande områden hämtade innehållet kan denna sångbok blifva hvad den vill vara: ett medel att väcka verklig folksång till lif, en folksång som kan vid hvarje tillfälle gifva uttryck åt stundens känslor och stämningar. Den vill ock gifva åt sången ett fullständigare innehåll, för hvilket ändamål texten blifvit med några få undantag helt och hållet aftryckt under de särskilda melodierna. I detta afseende utgör den en protest mot tendensen i de sångsamlingar, där blott första strofen af hvarje stycke förekommer och hvilka sålunda endast tillgodose den ensidigt musikaliska synpunkten.

Genom den senast skedda omarbetningen och betydliga utvidgningen torde denna sångbok vara användbar för snart sagt hvilka skolor som helst. Det kan icke förnekas och det bekräftas dessutom af den allmänna erfarenheten, att resultatet af den i de flesta fall af våra skolor meddelade sångundervisningen ej lemnar det resultat, som man ur nationell synpunkt hade rätt att fördrå, och detta därför att den drifves hufvudsakligen med det tekniskt-estetiska målet för ögonen.

I den mån den här anmälda sångboken vill föra sångundervisningen in på en bättre väg och odla en verklig folkets sång, förtjänar den att blifva både känd, erkänd och använd. D.

Repetitionskurs för konfirmationsundervisningen. Sammanfattande öfversikt af katekesens innehåll, utan frågor och svar. Till lättnad för nattvardsbarn utgifven af J. A. Hallgren, adjunkt vid Göteborgs högre realläroverks. Stockholm, Hjalmar Kinbergs förlagsexpedition. Pris 40 öre.

Arbetet är ämnadt att efter genomgåendet af den officiella katekesen läsas som en repetitionsöfversikt. Det innehåller samtliga katekesstyckena sammanfogade till ett helt genom nödiga öfvergångsförklaringar.

Genom en dylik anordning anser förf:n, att lärjungen skall erhålla en möjligast klar öfverblick af religionslärans sammanhang och system. Han har gjort den erfarenheten, att det faller sig mycket svårt att bibringa en dylik öfverblick, så länge den enda bok, som användes vid undervisningen, är affattad i frågor och svar.

Om olämpligheten af den nuvarande uppställningen af katekesen heter det i förordet bland annat: »Å ena sidan äro luckor i framställningen oskiljaktiga från äfven den bästa i frågor och svar uppställda lärobok, å den andra inverkar denna metod, om den blifver allenahärskande, menligt på lärjungens eftertanke, i det han allt för starkt frestas att fästa sig blott vid svarets ordalydelse och nöja sig med den.»

Huruvida genom den af utgivaren gjorda anordningen alla de med katekesläsningen förknippade svårigheter blifva häfda, därom torde vara för tidigt att döma.

De bibliska hufvudbegreppen, belysta genom exempel ur historien och lifvet. En alfabetiskt ordnad handbok af Hans Nilson, v. pastor. Sthm, R. Blaedel & k. i. 12 häften å 75 öre. — Hvar och en lärare vet nog, huru svårt det är att finna passande exempel till belysning af de olika religionssanningarna. Föreliggande arbete lemnar i detta fall en ganska god hjälp. Genom enkla berättelser från lifvet och historien förtydligas de olika hufvudbegreppen i vår religion. En del berättelser förefalla dock väl mycket »gjorda». Man måste därför göra ett urval och begagna de lämpligaste. Här om säger professor Norrby i sitt förord: »Att icke alla berättelser och sentenser i en så rik samling kunna hafva lika stort värde, är naturligt, men den skicklige och samvetsgranne läraren eller lärarinnan skall tvefvelsutan veta att af det stora förrådet välja det bästa, äfvensom vid berättelsernas användande iakttaga tillbörlig måtta. Sker detta, då skall boken bidraga att förläna lif och färg åt en undervisning, hvars åskådlighet är villkoret för dess gagn.»

Människan. Hennes uppkomst, hennes lif och hennes bestämelse, ur naturhistorisk synpunkt betraktade af N. Lilja. Femte upplagan, genomsedd och delvis omarbetad af Karl af Geijerstam samt försedd med närmare 450 illustrationer. Sthm, Albert Bonnier. Pris: häft. 4 kr. 50 öre. — En närmare redogörelse för detta arbete är väl icke af nöden, då den gamle klockaren från Skåne Nils Lilja nog icke är så obekant för flertalet af denna tidnings läsare. Hans arbete om »Människan» väckte

på sin tid ett visst uppseende. Detta arbete har nu utkommit i en femte upplaga, som såväl till det yttre som inre framträder i ett förnygradt och mera gediget skick. Omarbetningen är gjord med omsorg af ingenjör Karl af Geijerstam. Genom honom har också arbetet blifvit ändradt i de punkter, der det afvek från de resultat, till hvilka den nutida forskningen kommit. Boken skall säkert läsas med nöje och intresse.

Slöjdvännen, utgifven af Aug. Dikman. Falun. Pris 2 kr. 50 för helt år. — Denna »mönstertidning» utkommer med ett nummer i månaden och innehåller en mängd goda mönster för träsnideri i den s. k. allmogestilen samt en del slöjdnöter. Vänner af såväl skolslöjd som hemslöjd böra icke försumma att taga del af tidningen.

Nytt i bokhandeln.

(Till redaktionen insända böcker och tidskrifter.)

Räknekurs af L. C. Lindblom. II. Folkskolekursen. Häft. 4. Bråk. Sthm, P. A. Norstedt & söner. 20 öre. (Arbetet föreligger härmed fullständigt. För dess plan m. m. redogöres i en bilaga till n:r 13.)

Scensk bokstaförläring af J. A. Aurén. Sjunde upplagan. Sthm, P. A. Norstedt & söner. 40 öre.

Scenska rättskrifningsöfningar af J. A. Aurén. Tredje upplagan. Sthm, P. A. Norstedt & söner. 90 öre.

Illustrerad beskrifning öfver Östergötland af J. N. Bergström, folkskollärare. Sthm, Albert Bonnier. 25 öre.

Läroverksfrågan i dess nyaste gestalt. Af en skolman. Sthm, P. A. Norstedt & söner. 50 öre.

Första läsåret. Abc- och läsebok af B. C. Rodhe. Andra upplagan. 50 öre.

Verdandi. Tredje häftet. — Tidskrift för döfstunskolan N:r 2 o. 3. — Dagny. Tredje häftet. — Hälsovännen. N:r 7. — Förr och Nu. Häft. 4.

Från allmänheten.

Vidtomfattande eller begränsade lärokurser?

Hvilketdera bör man välja: vidtomfattande lärokurser, genomgångna yttligt, eller begränsade lärokurser, genomgångna grundligt?

Af de båda alternativ, som i förestående fråga framställas, skulle säkert flertalet lärare eller pedagoger välja det senare, åtminstone så länge saken toges endast teoretiskt. Begränsade lärokurser, grundligt och väl inöfvade samt valda från sådana områden, som ega praktisk betydelse för lifvet — se där ett par synpunkter, som ej få förgätas beträffande särskildt folkskolan.

Tillämpa vi dessa synpunkter på det viktiga ämnet *räkning*, så erhålla vi följande uppfattning:

1) Hela tal, grundligt inöfvade och tillämpade, särskildt på *dekadiska sorter*, genom en tillräcklig mängd exempel af lämpligt innehåll, sätta barnen i stånd att lösa de allra flesta räkneuppgifter, det praktiska lifvet i allmänhet förelägger dem.

2) Så många folkskolebarn, hvilkas intelligens medgifver det, böra dock, sedan de kunna väl använda de fyra räknesätten i hela tal, äfven grundligt lära sig tillämpa *decimalbråk*, enär lifvet stundom förelägger uppgifter, för hvilkas lösning kännedom om endast hela tal är otillräcklig. Exempel med dekadiska sorter lösas dock oftast i handel och vandel utan att lägre sorter betraktas som *decimaldelar af de högre*, således såsom »hela tal» och ej såsom decimalbråk.

3) Med undantag af »*allmänna bråkbegreppet*», som enligt sakens natur måste genomgås före såväl *division i hela tal med rest* som

uppfattningen af *decimaldelar* (decimalbråk), bör *allmänna bråk* i sin fulla utsträckning genomgås endast af de folkskolebarn, som *föret* grundligt och väl öfvat räkning såväl med hela tal som med decimalbråk. Sedan en grundligare kännedom om allmänna bråk numera icke är af nöden ens vid prästval, har det ganska ringa betydelse för praktiska lifvet i allmänhet. Från teoretisk synpunkt har genomgåendet af allmänna bråk ju alltid sin betydelse, men denna synpunkt kan och får ej i första hand göra sig gällande i fråga om folkskolan.

Den nya normalplanen synes dock ej konsekvent ansluta sig till en dylik klar och naturlig uppfattning. För att barnen ej »allt för länge må sysselsättas med ett enda räkneseätt» (sid. 57) föreslås t. ex. a) att i *högsta klassen* litt D. och E. öfvas allm. bråk, »dock med den inskränkning, att för multiplikation och division behandlas endast sådana exempel, i hvilka multiplikator och divisor äro hela tal», b) att i *högre afdelningen* litt F. decimalbråk bör öfvas, men endast »inledning till decimalbråk, samt addition och subtraktion i decimalbråk». Egendomliga avslutningar! Af sid. 28 framgår, att i mindre lyckligt lottade skolor inskränkningarna af lärokurserna i räkning böra »hellre bestå däri, att vid multiplikation och division i decimalbråk och allmänna bråk endast helt tal användes såsom multiplikator och divisor, än däri, att något räkneseätt uteslutes». I allmänhet föreslås parallella eller koncentriska lärokurser, hvilka för *bräken* synas blifva allt för »trådmala».

Måne dessa normalplanens anvisningar hafva till grund en sund och praktisk uppfattning?
 $x = x.$

Utlandet.

Danmarks Lærerforening räknade vid detta års början 4,255 medlemmar, fördelade i 107 kretsar. I åtskilliga delar af landet finnes icke en enda lärare, som ej tillhör föreningen. Det återstår mycket, innan vi kommit dithän hos oss.

Ett internat för vanartiga skolbarn anser Kristiania lärareförening vara af behovet påkalladt. Vid ett nyligen hållet möte antog föreningen följande resolution, hvilken öfverlemnats till Kristiania skolstyrelse: »Kristiania lärareförening finner förhållandena kräfva, att i förbindelse med Kristiania folkskoleväsen upprättas ett internat för försummade och vanartiga barn, som ej lämpligen kunna undervisas i den allmänna folkskolan.»

Frågor och svar.

(Prenumeranternas afdelning.)

Frågor.

22. Kan professor Wolperts »luftprofvar» (se Sv. Ltg nr 5 1888) numera fås på närmare håll än hos fabrikanten i Erlangen? I så fall hvar och till hvilket pris? M. T.

23. Hvad slags skodon bör man tillhandahålla skolbarnen för användning under lektionstimmarna, då deras egna skor — för undvikande af buller samt golfvets nedsmutsande — blifvit kvarlemnade i afklädningsrummet? Hvar erhållas de lämpligaste sådana och till hvilket pris? M. T.

Svar.

2 o. 3. (Ytterligare utredning rörande *ventilering* och *uppvärmning* af skolsalar.) Å sid. 47 af professor Heymans afhandling »Om luften i våra bostäder» finnes angifven en kombination af ventilering och uppvärmning, hvilken synes särdeles lämplig att tagas till mönster för skolsalar på landsbygden och i mindre städer, där centraluppvärmning icke kan komma i fråga. Den där omnämnda ventilationskachelugnen är emellertid afsedd för boningsrum och bör utbytas mot den s. k. kaminkachelugnen (tillhandahålles af hrr Viman & k. j. Vasagatan 52, Stockholm), hvilken i synnerhet för norra

deln af landet, där man helst eldar med ved (kaminkachelugnen kan dock äfven eldas med koks) torde vara att föredraga framför både Huskvarnas och Ebbes uteslutande för kokseldning afsedda järnugnar.

I denna kombination, som belyses genom en skematisk bild, finnes medel för *kontinuerlig* och *dragfri* ventilering såväl vinter som sommar. För att under den blidare årstiden förstärka luftombytet *under själfta lektionstimmarna* torde den å sid. 42 i nämnda bok anvisade anordningen af öfre fönsterbågarna passa synnerligen väl.

Men utom dessa nu nämnda anordningar finnes ännu en, som af ingen konstgjord ventilation kan göras obehöflig, och det är: stora fönster, som kunna i sin *helhet* öppnas *inåt* alla tider på året; gå de utåt kunna de ej öppnas vid blåst. De äro föga dyrare än andra. Anvisning på sådan fönsterkonstruktion återfinnes å sid. 56 af ingenjör Henriques bok »Sunda boningshus», (tillhör liksom prof. Heymans ofvannämnda bok serien »Bibliotek för hälsovård», utg. af »Stiftelsen Lars Hiertas minne»). Åtminstone ett par sådana böra finnas på hvarje skolas, så att *fullständig* utvärdring kan verkställas med lätthet hvarje rast och efter slutadt dagsarbete samt så hastigt, att väggarna ej hinna afkylas.

Ingenjör T. O. Alsing i Köping tillhandahåller ett af honom upfunnet ventilationssätt, hvaraf en för skolsalar afpassad konstruktion betingar ett pris af 25 kr. st. Ehuru de vitsord, som presterats, vittna rätt fördelaktigt om apparatens ändamålsenlighet, synes han dock ännu ej hafva kommit till någon allmännare användning. M. T.

Erefläda.

(Meddelanden och förfrågningar i bref och å brefkort, som icke äro undertecknade med afsändarens namn och adress, lemnas utan afseende.)

På grund af de många helgdagarna måste flera för detta nummer afsedda artiklar stå öfver till nästa gång, då tidningen skall utkomma i 12-sidigt format.

—ss—. 1) Kretsen kan härutinnan handla som den för godt finner. Centralstyrelsen kommer helt visst icke att lägga några hinder i vägen för ett beslut i den antydda riktningen. 2) Skall omnämnas.

A. N.—n. 1) Nej. 2) Skollärare är icke skyldig att lemna kvitto å sin lön till såväl skolkassören som skolrådsordföranden, men dublettkvitto kan ju, där dylikt önskas, lemnas i sådan form, att däraf tydligt framgår, att det endast afser samma belopp, som förut är kvitteradt.

O. S.—n. Tack för påpekandet! Vi skola hafva uppmärksamheten riktad på den omnämnda saken.

O. V. O. 1) Ja; han får läsa enligt reglementet. 2) Half årsafgift.

—isse N. De bästa handböcker i hälso- och sjukvård torde vara de af Goldkuhl, Tigerstedt och Wallis-Warfvinge utgifna arbeten, hvilkas fullständiga titlar finnas angifna i denna tidning nr 4.

Fylogynes. 1) Nej. 2) Äfven Eder afhandling, som vi först nu hunnit genomläsa, torde lämpa sig för S. A. F:s nya pristäflan. Skall af oss öfverlemnas till centralstyrelsen, ifall Ni så önskar. Men bör helst omskrifvas enligt de af centralstyrelsen lemnade anvisningarna (se årsskriften för 1889, sid. 35, eller Sv. Ltg nr 18 B år 1889). 3) Beror på skolrådet.

X. Y. 1) Omöjligt att förutsäga, men torde vara skäl att försöka vinna ändring. 2) Praktiseras olika på olika orter. 3) Om bestämmelsen ej låter sig genomföres, är skäl att protestera. 4) »Det hufvudsakliga af skolans läroplan» skall angifvas i reglementet, heter det i folkskolestadgan § 10. 5) Ja. Se kyrkostämmoförordningen § 18! 6) Beror på omständigheterna. 7) Ja, med »påminnelser». 8) Bäst att upptaga några hufvudpunkter. 9) Tyvärr ej. 10) Omöjligt att nu säga. 11) Föga hopp.

—A—g. Läroboksgranskningskommitténs betänkande erhålles genom hvilken bokhandel

som helst. Pris för hela arbetet 2 kr. 90 öre. Geografi inrymmes i fjärde häftet, som kostar 1 kr. Se Sv. Ltg bokförteckning!

Kalle Röd. Kan ej af oss förordas. Bäst att vara försiktig.

A. L. Så länge man lefver. Se reglementet § 4!

Sjuklig. 1) Nej. 2) Ja. 3) o. 4) Tvistigt. Intet prejudikat.

V—r V—g. Se svaret till —ei— i nr 9!

Familjenotiser.

(Kostnadsfria tillkännagifvanden.)

Trolofvade.

Organisten och folkskolläraren David Nikander i Asenboga och Vilhelmina Kling i Göteborg.

Födde.

Albertina och Bengt August Hellstedt dotter, Aker, 3 april.

Klara och Filip Holmqvists son, Göteborg, 5 april.

Kristina och N. G. Sjöqvists son, Massängen, Ransäter, 2 april.

Lediga tjänster.

Förenade.

Sturkö, Ryd, Blek., skoll.- o. kl.-tj., 60 d. fr. 5 april, skoll.-l. enl. l., kl.-l. 100 kr., adr. Tjurkö.

Vid folkskolan.

Ljung, framd. fören. m. kl.- o. org.-tj., 60 d. fr. 1 april, skoll.-l. enl. l., kl.- o. org.-l. 300 kr. m. m., adr. Linköping. (Se annonsen!)

Elmeboda, Kron., flytt., 60 d. fr. 1 april, l. enl. l., adr. Elmeboda.

Morlanda, Gtbg, flytt., 60 d. fr. 2 april, l. enl. l., adr. Kårehogen.

Rasbokil, Upps., framd. fören. m. org.- o. kl.-tj., 60 d. fr. 3 april, skoll.-l. 600 kr. (om fem tjänsteår finnas 700 kr.) m. m., kl.- o. org.-l. 20 tr. spannmål m. m., adr. Rasbo. (Se annonsen!)

Norrtälje, lärarinna, 60 d. fr. 5 april, l. 900 kr., adr. Norrtälje. (Se annonsen!)

Ifvetofta, Krist., biträdande lärarinnetj., adr. Bromölla. (Se annonsen!)

Vikariat.

Hellvi, genast, adr. Visby. (Se annonsen!)

Vid mindre skola.

Nora, Buska, Vstm., 60 d. fr. 1 april, adr. Tärsjö. (Se annonsen!)

Vid småskolan.

Elgarås, Skbg, lärarinna, flytt., före 15 maj, adr. Elgarås. (Se annonsen!)

Årila, Hamra, Södm., lärarinna, före 1 maj, adr. Skogstorp. (Se annonsen!)

Våra vänner

ombudjas att godhetsfullt verka för, att Svensk Läraretidning varder känd bland alla flera lärare, lärarinnor, organister, skolrådsmedlemmar och skolvänner.

ANNONSER.

TJENSTSÖKANDE.

En ung, troende lärarinna

med goda betyg och undervisningsvana önskar till instundande hösttermin plats vid småskola, helst förenad med slöjd. Svar till »X. L. H. 22», Vretstorp.

LEDIGA TJENSTER.

Examinerad skollärare

erhåller plats som biträde i folkskola under sommarmånaderna. Svar med första, för vidare uppgörelse, till J. N. E. Ahlstrand. Adress: Appuna, Väderstad.

Le
Vid
på två
befattn
helst
kungö
Inrikes
Sökan
lägga
Elghul
Elgt

Beh
lärare
skola
ning r
att an
från l
Inrike
öfriga
lönen
och k
i ett f
Hag

E

erhåll
5 maj
af 40
bidrag
insänc
lärare

S

vid H
år ho
Skogst
betyg
för fl

B

I e
under
senast
nästk
för fl
liga l
under
vedbr
tunnor
om l
lärar
kongl.
Vidare
föränd
Adr

Ti

befattu
den 1
rådet
häraf
Lön
Nor
(G.

T

vid e
saml
sig so
månad
utgör
månad
lelse.
i Elga